

Lovforslag nr. L 37. Fremsat den 24. oktober 2002 af socialministeren (Henriette Kjær)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service

(Garanti for social behandling for stofmisbrug)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 755 af 9. september 2002, foretages følgende ændringer:

1. I § 85 indsættes som *stk. 2-5*:

»*Stk. 2.* Tilbud efter stk. 1 skal iværksættes senest 14 dage efter henvendelsen til amtskommunen.

Stk. 3. En person, der er visiteret til behandling, kan vælge at blive behandlet på et andet offentligt behandlingstilbud eller godkendt privat

behandlingstilbud af tilsvarende karakter som det, der er visiteret til efter stk. 1.

Stk. 4. Fristen efter stk. 2 kan fraviges, hvis personen vælger at blive behandlet i et andet offentligt eller godkendt privat behandlingstilbud end det, amtskommunen har visiteret til efter stk. 1.

Stk. 5. Retten til at vælge efter stk. 3 kan begrænses, hvis hensynet til vedkommende taler herfor.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2003.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Med dette lovforslag fremlægger regeringen de nødvendige ændringer af § 85 i lov om social service til gennemførelse af en garanti for sociale behandlingstilbud til stofmisbrugere.

Der henvises til forarbejderne til lov nr. 453 af 10. juni 1997 om lov om social service (L 228 1996-1997): Folketingstidende 1996-1997, Till. A 4904, Till. A 4855, FF 6072, Till. B 1176, FF 7861, Till. B 1426, FF 8297, Till. C 822.

Garantien indebærer en ret for stofmisbrugeren til at modtage og en pligt for amtskommunen til at tilbyde sociale behandlingstilbud, som skal iværksættes senest 14 dage efter henvendelsen til amtskommunen med ønske om at komme i behandling.

Lovforslaget tillægger endvidere en ret for stofmisbrugeren til at vælge mellem offentlige og private godkendte behandlingstilbud af tilsvarende karakter som det, amtskommunen har visiteret til.

Retten til, at der iværksættes et behandlingstilbud senest 14 dage efter henvendelsen, gælder i forhold til det tilbud, som amtskommunen anviser. Vælger stofmisbrugeren at blive behandlet i et andet behandlingstilbud, end det amtskommunen tilbyder, vil det ikke altid være muligt for amtskommunen at iværksætte en behandling indenfor 14 dage. Det foreslås derfor, at fristen kan fraviges, hvis personen vælger at blive behandlet i et andet offentligt eller godkendt privat behandlingstilbud.

Retten til frit at vælge behandlingstilbud gælder alle stofmisbrugere. Retten kan dog begrænses, hvis hensynet til stofmisbrugers fysiske eller psykiske tilstand taler herfor.

Den politiske følgegruppe (Narkofølgegruppen) med repræsentanter fra Folketingets satspuljepartier, de amtskommunale parter, Sundhedsministeriet og Socialministeriet, der fulgte udviklingen på stofmisbrugsområdet i perioden 1995-1998, fandt overordnet vedrørende ventelister og ventetider, at der maksimalt burde gå 14 dage, inden et behandlingstilbud iværksættes. Den nye narkofølgegruppe, som blev nedsat i slutningen af 2000, anmodede til belysning af den

kvalitative udvikling på stofmisbrugsområdet bl.a. amtskommunerne om oplysninger om, hvorvidt der pr. oktober 2001 var ventelister til stofmisbrugsbehandling i amtskommunen og hvor lang tid, der i gennemsnit går, fra en stofmisbruger henvender sig til det besluttede behandlingsforløb iværksættes. Seks amtskommuner samt Københavns Kommune oplyste, at der sammenlagt stod 75 personer på venteliste til døgntilbud for stofmisbrug, og 281 personer stod på venteliste til ambulans/dagbehandling. Undersøgelsen viste, at det i de fleste amtskommuner ikke var ualmindeligt, at der gik omkring fire uger fra henvendelsestidspunktet til behandlingen iværksættes.

Regeringen ønsker at forstærke indsatsen for de svageste i samfundet. Med fremlæggelsen af handlingsprogrammet "Det fælles Ansvar" i marts 2002 søger regeringen at skabe et gennembrud i indsatsen, der sikrer de svageste grupper en meningsfuld tilværelse.

Et af initiativerne i handlingsprogrammet er indførelse af en behandlingssikring til stofmisbrugere, der gerne vil i behandling i det sociale system.

Der er ikke tale om en indholdsmæssig ændring eller udvidelse af målgruppen for amtskommunernes forpligtelse efter servicelovens § 85. Den tætte sammenhæng mellem den sociale og medicinske behandling forudsættes videreført uændret. Overførsel af domfældte til alternativ afsoning i sociale behandlingstilbud i medfør af straffuldbyrdslovens § 78 følger servicelovens almindelige regler om visitation og finansiering af udgifter ved behandlingen. Indsatte i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse er ikke omfattet af lovforslaget.

Den sociale behandlingssikring på stofmisbrugsområdet er beskrevet i Socialministeriets vejledninger af 10. marts 1998 om den sociale indsats for de mest udsatte voksne og af 12. december 2001 om grundtaksfinansiering af sociale serviceydelser.

Handlingsprogrammet »Det fælles Ansvar« indeholder som et nyt initiativ en udvidelse af DANRIS-systemet, der foretager registreringer og dokumentation af behandlingsforløb samt kvalitet og effekt af de

forskellige behandlingsformer for stofmisbrug, med henblik på at rehabiliterings- og informationssystemet omfatter hele landet inden for de næste 4 år. Med DANRIS-systemet skabes et redskab til, at kommuner og amtskommuner vil kunne matche stofmisbrugere til den behandling, der er optimal for den enkelte misbruger.

Socialministeren vil i medfør af bestemmelsen i servicelovens § 110 a fastsætte regler om indhold, omfang og udførelse af tilbud på stofmisbrugsbehandlingsområdet.

Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget er et led i den del af aftalen om udmøntningen af satsreguleringspuljen for 2002, der vedrører indførelse af en behandlingsgaranti for stofmisbrugere, der ønsker behandling. Spørgsmålet om finansiering af en sådan behandlingsgaranti indgik i forhandlingerne mellem regeringen og amtskommunerne om amternes økonomi for 2003, hvor regeringen og Amtsrådsforeningen var enige om, at indførelse af en behandlingsgaranti for motiverede stofmisbrugere vil være et væsentligt skridt i retning af at forbedre indsatsen for denne gruppe. Det aftaltes, at regeringen i forlængelse af den seneste satspuljeaftale vil drøfte finansieringen med satspuljeparterne i efteråret 2002, og at garantien vil være omfattet af DUT-princippet.

Det skønnes, at der som led i indførelse af behandlingsgarantien er behov for oprettelse af døgnbehandlingspladser til yderligere 100 personer om året og dagbehandlingspladser til yderligere 300 personer pr. år. Endvidere afsættes i en overgangsperiode på to år 10 mill. kr. hvert år til blandt andet de merudgifter, der er forbundet med at tilrettelægge mere effektive sagsbehandlingsprocedurer. Herudover er der administrative merudgifter ved at nedsætte sagsbehandlingstiden. Endvidere afsættes i en overgangsperiode på to år 10 mill. kr. hvert år til blandt andet de merudgifter, der er forbundet med at tilrettelægge mere effektive sagsbehandlingsprocedurer.

De økonomiske konsekvenser af forslaget skønnes i alt at blive på 76,8 mill. kr. i 2003 og i 2004 og 66,8 mill. kr. i årene herefter. Heraf skønnes merudgifterne

for amterne at blive på 72,4 mill. kr. i 2003 og i 2004 og på 63,4 mill. kr. i årene herefter. For kommunerne skønnes merudgifterne at blive på 4,3 mill. kr. i 2003 og i 2004 og 3,3 mill. kr. i årene herefter.

De økonomiske konsekvenser forhandles med de kommunale parter.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

Ligestillingsmæssige konsekvenser

Lovforslaget skønnes ikke at have ligestillingsmæssige konsekvenser.

Høring

Statsministeriet, Finansministeriet, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Ligestillingsafdelingen, Den Sociale Ankestyrelse, Amtsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Socialchefforeningen, Advokatrådet, Den Danske Dommerforening, Foreningen af Politimestre i Danmark, Dansk Selskab for Additiv Medicin, Den Almindelige Danske Lægeforening, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Psykologforening, Dansk Socialrådgiverforening, Socialpædagogernes Landsforbund, Landsforeningen for Socialpædagoger, Landsforeningen af Opholdssteder og Skolebehandlingstilbud, Forbundet af Offentligt Ansatte, Center for Rusmiddelforskning, Centerlederforeningen, Formidlingscentret for Socialt Arbejde, Sammenslutningen af boformer efter servicelovens § 94, Brugerforeningen for aktive stofmisbrugere, Landsforeningen af væresteder for stofafhængige og tidligere stofafhængige (LVS), Landsforeningen for Human Narkobehandling, Landsforeningen af Pårørende til Stofmisbrugere og Rådet for Socialt Udsatte.

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/ Mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	76,8 mill. kr. i 2003, 76,8 mill. kr. i 2004, 66,8 mill. kr. i 2005 og 66,8 mill. kr. i 2006
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Der henvises til de almindelige bemærkninger	Der henvises til de almindelige bemærkninger
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Der er ikke med lovforslaget tilsigtet nogen indholdsmæssig ændring af ansvar og kompetence efter servicelovens § 85.

Med lovforslaget får amtskommunen en pligt til at tilbyde social behandling for stofmisbrug inden for en frist på 14 dage. Fristen regnes fra den første personlige henvendelse med ønske om behandling.

Det er amtskommunerne, der er ansvarlige for såvel den socialfaglige som den medicinske behandling af stofmisbrugere. Amtskommunerne kan delegere visitationskompetencen til kommunalbestyrelsen. Delegation er sket til følgende kommuner: Aalborg, Fredericia, Odense, Randers og Århus.

Den amtskommunale behandlingstilrettelæggelse skal koordineres med den kommunale plan efter servicelovens § 111, med henblik på at tilvejebringe en sammenhængende og helhedsorienteret indsats.

Den sociale behandling efter servicelovens § 85 forudsætter en socialpædagogisk eller psykologisk funderet indsats i et forløb, som fastlægges i forbindelse med handleplanen, så vidt muligt i samarbejde med brugeren og evt. pårørende. Behandlingen beror på motivation og frivillighed. Den sociale behandling, der ofte vil foregå parallelt med eller i forlængelse af en lægelig behandling, fx psykiatrisk eller medicinsk, vil, afhængig af årsagen til funktionsnedsættelsen og det metodiske udgangspunkt, have store variationer og forskellige grader af intensitet. Behandling efter servicelovens § 85 hviler på en beslutning om et individuelt forløb i overensstemmelse med en udarbejdet behandlingsplan. Tilbud om rådgivning eller enkelt-

stående samtaler kan ikke opfattes som social behandling.

I de 14 dage bør andre tilbud være tilgængelige for stofmisbrugeren, da det er vigtigt at fastholde motivationen og den etablerede kontakt. Amtskommunen har pligt til løbende at følge det konkrete behandlingstilbud. Hvis behovet i perioden ændrer sig fx således, at det rigtige tilbud viser sig at være et døgn- og ikke dag-/ambulant tilbud, har amtskommunen pligt til at ændre tilbuddet.

Med forslaget pålægges amtskommunen at sørge for, at stofmisbrugere, der ønsker behandling for stofmisbrug får et behandlingstilbud; der skal iværksættes senest 14 dage efter henvendelsen. Det vil ikke altid være muligt at foretage en faglig udredning og forberedelse af sagen inden for 14 dage eksempelvis i tilfælde, hvor der skal indhentes oplysninger om tidligere behandlinger og hospitalsindlæggelser. Endvidere medfører udeblivelser fra aftaler, at tidsfristen forlænges tilsvarende. Såfremt yderligere udredning er påkrævet skal dette fremgå af behandlingsplanen.

I udredningsperioden bør andre tilbud være tilgængelige for stofmisbrugeren, da det er vigtigt at fastholde motivationen og den etablerede kontakt. Amtskommunen har pligt til løbende at følge det konkrete behandlingstilbud. Hvis behovet i perioden ændrer sig fx således, at det rigtige tilbud viser sig at være et døgn- og ikke dag-/ambulant tilbud, har amtskommunen pligt til at ændre tilbuddet.

Behandlingstilbuddene kan omfatte døgntilbud, dag-/ ambulant tilbud, helst med differentierede målsætninger, ambitions- og kravniveau.

Amtskommunen skal ud fra stofmisbrugers for-

udsætninger, ønsker og behov vurdere, hvilket behandlingstilbud, der vil være mest hensigtsmæssigt for den enkelte. Døgnbehandling anvendes til stofmisbrugere, der i afgrænsede perioder har behov for miljøskift og en mere massiv og struktureret påvirkning, ofte i forbindelse med forsøg på at opnå stoffrihed. Dag-/ ambulant behandling er karakteriseret ved, at behandlingen finder sted i tilknytning til stofmisbrugerens sædvanlige miljø. Dag-/ ambulant behandling kan være mere eller mindre intensiv afhængig af behov, og den kan være understøttet af substitutionsbehandling. Dag-/ ambulant behandling indeholder altid rådgivning, som kan suppleres med forskellige former for samtale, psykoterapi m.v. enkeltvis eller i grupper.

Efter bestemmelsen i det foreslåede stk. 3 tillægges stofmisbrugere, der er visiteret til behandling, en ret til at vælge mellem offentlige behandlingstilbud og private behandlingstilbud, der er godkendt efter servicelovens § 94 a. Det konkrete valg skal være i overensstemmelse med den amtskommunale visitation og den udarbejdede behandlingsplan. Fristen for tilbud inden for 14 dage gælder kun i forhold til amtskommunens tilbud. Vælger stofmisbrugeren at blive behandlet i et andet behandlingstilbud end det, der er visiteret til, vil det ikke altid være muligt for amtskommunen at iværksætte en behandling indenfor fristen.

Hvis amtskommunen ikke kan iværksætte det besluttede behandlingsforløb på amtets egne behandlingstilbud eller på de godkendte, private behandlingssteder, amtskommunen sædvanligvis benytter, er amtskommunen forpligtet til at sørge for, at stofmisbrugeren kan blive indskrevet i et andet offentligt eller godkendt behandlingstilbud, der kan realisere det be-

sluttede behandlingsforløb indenfor den fastsatte frist på 14 dage fra henvendelsen.

Amtskommunen kan informere om behandlingsmuligheder, der kan udgøre alternativer til den behandling, amtskommunen tilbyder.

Amtskommunen har pligt til at føre tilsyn med det konkrete behandlingsforløb også i de tilfælde, hvor stofmisbrugeren optages i et behandlingstilbud beliggende i en anden amtskommune.

Retten til at vælge efter lovforslagets stk. 3 gælder for alle stofmisbrugere. Imidlertid kan der ikke ses bort fra, at der kan være forhold, der i enkelte tilfælde gør det nødvendigt at fravige dette udgangspunkt.

Som det fremgår af lovforslagets stk. 5 kan adgangen til frit at vælge derfor begrænses for stofmisbrugere, hvis hensynet til stofmisbrugerens fysiske eller psykiske tilstand taler derfor.

Med undtagelsesbestemmelsen er der taget hensyn til situationer, hvor stofmisbrugere med psykoser, svære karakterafvigelser eller egentlig psykiatiske lidelser i nogle tilfælde kan savne evnen til at træffe et rationelt valg i en sådan grad, at stofmisbrugerens valg ikke tilgodeser behandlingsbehovet. Eller situationer, hvor stofmisbrugeren savner evnen til at overskue eller gennemføre et meningsfyldt behandlingsforløb.

Klage over afslag på behandling efter servicelovens § 85, herunder manglende iværksættelse af tilbud senest 14 dage efter henvendelsen til amtskommunen, kan indbringes for det sociale nævn.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2003.

Bilag

Gældende formulering

§ 85. Amtskommunen sørger for tilbud om behandling af stofmisbrugere.

Lovforslaget

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 844 af 24. september 2001, foretages følgende ændringer:

1. I § 85 indsættes som *stk. 2-5*:

»*Stk. 2.* Tilbud efter *stk. 1* skal iværksættes senest 14 dage efter henvendelsen til amtskommunen.

Stk. 3. En person, der er visiteret til behandling, kan vælge at blive behandlet på et andet offentligt behandlingstilbud eller godkendt privat behandlingstilbud af tilsvarende karakter som det, der er visiteret til efter *stk. 1*.

Stk. 4. Fristen efter *stk. 2* kan fraviges, hvis personen vælger at blive behandlet i et andet offentligt eller godkendt privat behandlingstilbud end det, amtskommunen har visiteret til efter *stk. 1*.

Stk. 5. Retten til at vælge efter *stk. 3* kan begrænses, hvis hensynet til vedkommende taler herfor«.

Til lovforslag nr. L 37. Skriftlig fremsættelse (24. oktober 2002)

Socialministeren (Henriette Kjær) :

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social service (Garanti for social behandling for stofmisbrug)

(Lovforslag nr. L 37).

Med lovforslaget gennemføres et væsentligt initiativ i regeringens handlingsprogram for de svageste grupper i samfundet "Det fælles Ansvar", nemlig en garanti for social behandling for stofmisbrug og en ret til at vælge mellem offentlige og private godkendte behandlingstilbud.

Formålet med lovforslaget er at nedbringe de eksisterende ventetider og ventelister til social behandling for stofmisbrug og at give stofmisbrugeren en ret med hensyn til valg af behandlingssted.

Med forslaget pålægges amtskommunen at sørge for, at stofmisbrugere, der ønsker behandling for stofmisbrug, får et behandlingstilbud, der skal iværksættes senest 14 dage efter henvendelsen.

Stofmisbrugere, der er visiteret til behandling, har ret til at vælge mellem offentlige behandlingstilbud og private behandlingstilbud, der er godkendt efter servicelovens § 94 a inden for

rammerne af visitationen og den udarbejdede behandlingsplan. Fristen gælder kun i forhold til amtskommunens tilbud og kan fraviges, hvis stofmisbrugeren vælger at blive behandlet i et andet behandlingstilbud.

Amtskommunen kan informere om behandlingsmuligheder, der kan udgøre alternativer til den behandling, amtskommunen tilbyder.

Garantien dækker den sociale behandling for stofmisbrug efter lov om social service. Stofmisbrugere, der er indsat i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse, er ikke omfattet af lovforslaget.

Lovforslaget skønnes at ville medføre offentlige merudgifter på i alt 76,8 mill. kr. i 2003 og i 2004 og 66,8 mill. kr. i årene herefter.

De økonomiske og administrative konsekvenser af lovforslaget skal forhandles med de kommunale parter.

Lovforslaget foreslås at træde i kraft den 1. januar 2003.

Med disse bemærkninger skal jeg indstille lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.